

se davek odmerja z 3°/_o od čistega dobička, ki ne znaša več kot 10.000 gld. na leto; če pa več znaša, s 5°/_o do 100.000 gld., če še več znaša, s 7¹/₂^o/_o do 200.000 gld. in če znaša še več, s 10°/_o. Pri obrtnih in gospodarskih zadržanih in pa pri posojilnicah obdačujejo od prvega tisočaka čistega dobička le tri desetinke tega dobička, od nadaljnjih zneskov pa pet desetink. Ako na ta način znižani čisti dobiček ne presega svote 600 gld., se vzame za davek 8⁵/_o, drugače pa 10°/_o te svote. Čisti dobiček je vedno le tisti, ki ga izkazuje računski zaključek, oziroma bilanca ravno prešlega leta. Vender pa se pri tem dobičku v nekaterih slučajih tudi ne vpoštevajo dohodki in troški posebne vrste. Te dohodke in troške podrobno našteva zakon.

V svrhu odmere davka treba je vlagati napovedbe pri davčnem oblastvu. Napovedbi imaš vlagati vsako leto takoj, vsaj pa najkasneje v 14 dneh po odobrenju računskega zaključka in bilance za minulo leto in tudi ne pozneje kot po preteku šestih mesecev po minulem upravnem letu, ne oziraje se na to, če se je računski zaključek že odobril ali ne. Napovedbi priloži popolno bilanco in računski zaključek ter morebitno poročilo o poslovanju minulega upravnega leta. Davčno oblastvo odmerja davek ter izdava plačilni nalog. Priziv proti odmeri davka je dopusten na deželno finančno oblast. Pridobnino je vplačevati v štirih obrokih 1. prosinca, 1. mal. travna, 1. mal. srpana in 1. vinotoka. O novonastalih podjetjih je zaradi odmere davka obveščati v 14 dneh dotično davčno oblastvo. Isto velja zaradi odpisa davka, če je podjetje prenehalo. Prednostna zastavna pravica pripada erarju glede tega davka ravno tako kakor glede splošne pridobnine.

Rentnino plačujejo tisti, ki dobivajo iz imovinskih predmetov ali pravic dohodke, od katerih se ne jemlje niti zemljarina, niti hišni davek, niti pridobnina, niti plačarina. Taki dohodki so: Obresti od državnih in deželnih obveznic, od deželnih, okrajnih in občinskih posojil, potem od vseh drugih javnih in zasebnih posojil ali terjatev ne glede na to, ali so se izdale o njih zadolžnice in menice ali ne, ali so zavarovane ali ne; dalje obresti od jamčevin, zalog, hranilnih ulog, zastavnic, zakupnin, potem takozvane rente, to so prejemki, ki jih izplačujejo začasno ali dosmrtno zavarovalnice, oskrbovalnice in pokojninske blagajnice; dalje dedne rente, dosmrtni užitki ali preživitki, prejemki iz pravic do užitkov, iz služnostij, iz zemljiških bremen i. t. d. Rentnine pa so oproščene obresti od hranilnih ulog pri poštni hranilnici, obresti državnih obveznic, ki so po zakonu z dne 20. rožnika 1868. l. obdačene, potem obresti cele vrste drugih državnih, deželnih, občinskih obveznic, zadolžnic, zastavnic javnih in družbinah podjetij. Končno so rentnine oproščene vse tiste osebe, katerih prejemki na omenjenih dohodkih zase ali skupno z drugimi dohodki ne presegajo svote 600 gld. na leto.

Rentnino odmerjajo vsako leto. Stalni prejemki se obdačujejo od svote, katero so dosegli v ravno minulem letu, premenljivi pa po poprečnem znesku zadnjih treh let. Rentnina znaša 10°/_o od obresti državnih, deželnih in občinskih obveznic, javnih in zasebnih posojil oziroma tirjatev, katere tega davka sploh niso oproščene, 3°/_o od zakupnin, 1¹/₂^o/_o od obresti hranilnih ulog pri občinskih in društvenih hranilnicah, zadržanih in posojilnicah, 1¹/₂^o/_o od obresti zastavnih listov vzajemnih zavodov, 2°/_o od vseh drugih, temu davku podvrženih dohodkov. Rentnina se plačuje na dvojni način. Ali jo odteguje dolžnik sam že pri izplačilu dotičnih prejemkov in jo neposredno od-

pošilja c. kr. davčnemu uradu, ali pa jo dotični davčni zavezanec sam plačuje. V zadnjem slučaju se morajo rentnini podvrženi dohodki zaradi odmere davka v določenem roku napovedati davčnemu oblastvu.

Rentnino potom odtegovanja c. kr. davčnemu uradu plačevati pa so zavezane vse državne, deželne, okrajne in občinske blagajnice in oni zavodi, ki morajo javno pokladati svoje račune. Rentnino potom odtegovanja je plačevati vsako četrtletje in sicer najkasneje do 14. dne po preteku tega četrtletja; rentnino, ki se odmerja na podlagi napovedbe, pa 1. rožnika in 1. grudna vsakega leta, torej v polletnih obrokih. Za plačevanje te zadnje rentnine dobe davčni zavezanci od davčnega oblastva plačilne naloge. Na novo v davčno dolžnost vstopivše osebe se praviloma obdačujejo s pričetkom prihodnjega leta; tiste osebe pa, katere so že obdačene in so se samo priselile iz drugih krajev, plačujejo davek nepretrgoma ter morajo svoj prihod naznaniti tekom 14 dni davčnemu oblastvu in ob enem položiti davčno napoved. Davčna dolžnost vgasne, če se kdo izseli iz ozemlja, za katero velja davčni zakon, ali pa če umre, z nastopom prihodnjega meseca. Da se pravočasno odpiše davek, treba izselitev ali smrt naznaniti tekom 14 dni davčnemu oblastvu. Druge premembe, katere nastanejo med davčnim letom na rentnini podvrženih dohodkih ali pa v osebnih razmerah davčnega zavezanca, se vpoštevajo šele z nastopom prihodnjega leta.

Tisti dolžniki, kateri so po zakonu zavezani plačevati rentni davek potom odtegovanja od rentnini podvrženih izplačil, so odgovorni za pravilno izračunanje in pravočasno odpošiljatev rentnega davka na c. kr. davčni urad. V slučaju zamude morajo plačevati zamudne obresti. Zakon določa natančneje obseg zastavnih pravic za rentnino na dotičnih dohodkih in prejemkih. Priziv proti odmeri davka je dopuščen na deželno finančno oblast.

Osebnno dohodnino mora v obče plačevati slehern državljani glede vseh svojih dohodkov in prejemkov, tujec pa glede tistih svojih dohodkov ali prejemkov, ki jih dobiva iz ozemlja, za katero velja novi davčni zakon. Dohodki in prejemki, ki jih dobivajo stanovniki v tuzemstvu iz inozemstva, se tudi obdačujejo, če ni dokazano, da se davek od njih plačuje v inozemstvu. Oproščeni od dohodnine so cesar, člani cesarskega dvora glede apanaž, imejtelji reda Marije Terezije, vojaških svetinj za hrabrost glede užitka iz tega naslova, vojaki glede njih prejemkov v aktivni vojaški službi in končno vsaka oseba, katere vsi dohodki in prejemki skupaj ne znašajo več kot 600 gld. na leto.

(Dalje prih.)

Književnost in umetnost.

Slovenski pravopis. Visoko naučno ministerstvo je naročilo g. okrajnemu šolskemu nadzorniku prof. Fr. Levcu v Ljubljani, naj na podstavi Pleteršnikovega slovarja sestavi knjižico o slovenskem pravopisu, poleg tega pa tudi končno veljavno določi vse tiste slovniške oblike, ki se doslej pišejo v našem jeziku ali očitno napačno, ali pa na razne načine. Prof. Levce se je odzval temu častnemu naročilu, in njegov „Slovenski pravopis“, ki izide v c. kr. zalogi šolskih knjig, bode te dni na Dunaju dotiskan. Knjižica obsega deset tiskovnih pol ter razpravlja o nastopnih stvareh: Prvi del: Glasoslovje: Glasniki. — Kako izrekamo in pišemo soglasnik l. — Kako delimo samoglasnike in soglasnike. — Premembe na samoglasnikih. — Premembe na soglasnikih. — Drugi del: Oblikoslovje: Sklanjatev samostalnikov. — Sklanjatev osebnih in krajnih imen. — Sklanjatev in stopnjevanje pridevni-

kov. — Zaimek. — Glagol. — Tretji del: Debloslovje: Tvoritev samostalnikov in pridevnikov s priponami. — Tvoritev izposojenih glagolov na — ieren. — Besede, sestavljene s predlogi *iz-, s-, u-, v-, vz-*. — Kako obrazimo tuja (grška, latinska, nemška, madžarska, italijanska, francoska, španska, portugalska, angleška in slovenska) lastna imena. — Četrty del: Besedni red v stavku: Glagol. — Naslovice. — Peti del: Pravopisna pravila: Katere besede pišemo z veliko začetnico. — Kako pišemo sestavljene besede. — Kako delimo ali razstavljamo besede na zloge. — Kakšna znamenja nam rabijo v pisanju posameznih besed (naglasna znamenja itd.). — Šesti del: Ločila. — Tem pravilom je dodejan slovarček, ki našteva vse besede, o katerih govore spredaj pravila, in pa takšne besede, ki se zdaj navadno napačno pišejo. Gotovo to prepotrebno knjižico z veseljem sprejmo ne samo učitelji ampak sploh vsi, ki se pečajo s slovenskim pisanjem.

Učni načrti — (Lehrpläne) s slovenskim in nemškim besedilom in sicer: 1.) Učni načrt za nerazdeljene enorazredne ljudske šole z vsednevnim poukom. — 2.) Učni načrt za razdeljene enorazredne ljudske šole s poldnevnim poukom. — 3.) Učni načrt za nerazdeljene dvorazredne ljudske šole z vsednevnim poukom. — 4.) Učni načrt za razdeljene dvorazredne ljudske šole s poldnevnim poukom. — 5.) Učni načrt za trirazredne ljudske šole z vsednevnim in poldnevnim poukom v I. in II. razredu. — 6.) Učni načrt za štirirazredne ljudske šole, v katerih se drugi deželni jezik poučuje kot obvezen predmet. — 7.) Učni načrt za petrazredne ljudske šole, v katerih se drugi deželni jezik poučuje kot obvezen predmet. — 8.) Učni načrt za šestrazredne ljudske šole, v katerih se drugi deželni jezik poučuje kot obvezen predmet. — 9.) Učni načrt za sedemrazredne ljudske šole, v katerih se drugi deželni jezik poučuje kot obvezen predmet. — 10.) Učni načrt za osemrazredne ljudske šole, v katerih se drugi deželni jezik poučuje kot obvezen učni predmet.

Načrti so razglašeni na podstavi visokega ukaza c. kr. ministerstva za bogočastje in nauk z dne 10. listopada 1884. l. št. 20691, z razpisom c. kr. deželnega šolskega sveta za Kranjsko z dne 25. kimovca 1886. leta, št. 2439. iz 1884. leta.

Vsi učni načrti se dobivajo v lg. pl. Kleinmayrjevi & Fed. Bambergovi knjigotržnici v Ljubljani in sicer za eno in dvorazrednice po 25 novčičev in za tri-štiri-pet-šest-sedem- in osemrazrednice pa po 30 novčičev, po pošti pa 3 novčiče več za vsak načrt.

L. 1893. sem poročal pri društvenih večerih „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“ dne 4. prosinca, 1. svečana in 1. sušca „o čitanju“ (glej Učit. Tov. št. 7. l. 1893!) Takoj na uvodnem mestu sem izpregovoril te-le besede: „Za ljudsko šolo in posebno za ljudsko šolskega učitelja je predpisani učni načrt temeljni zakon za pouk. Učni načrt določi za vsak predmet zmoter, kojega si naj učitelj prizadeva doseči ter razdeli učno stvarino na posamezna šolska leta in oddelke. Dolžnost vsakega učitelja je, da se ob učnem načrtu in posebno še ob učnem zmotru vsakega predmeta natančno pouči, da potem lahko z mirno vestjo odgovori na vprašanja: kaj in koliko moram učiti iz tega ali onega predmeta.“

Da je pa učitelju mogoče se ob učnem načrtu, odnosno ob učnem zmotru vsakega predmeta natančno poučiti, mora imeti pri rokah „učni načrt“; skušnija me pa uči, da prav tega najpotrebnejšega, temeljnega zakona za pouk učiteljstvu na Kranjskem nedostaja — — —

Z „učnimi načrti“, ki so ravnokar izišli, je to vprašanje rešeno, in zato sem prepričan, da bo kranjsko učiteljstvo hlastno seglo po njih.

Ženska ročna dela za pouk na ženskih učiteljskih I. del: Kvačkanje. Spisala Pavla pl. Renzenberg. Ljubljana 1897, Kleinmayr & Fed. Bamberg. Cena broširanemu izvodu 1 K 40 h, vezanemu pa 1 K 80 h.

To izborna učna knjiga, ki je prišla na svetlo meseca grudna l. l. in o kateri smo govorili nadrobneje že v letošnji 2. številki našega lista, je vis c. kr. ministerstvo za bogočastje in nauk potrdilo, da se sme rabiti kot

učna knjiga na c. kr. ženskih učiteljskih, na kojih se poučuje ta predmet v slovenskem učnem jeziku. To potrjenje bodi spretni pisateljici bodrilo, da se čimpreje loti II. dela ženskih ročnih del!

Volaričeve skladbe. Prerano umrli slovenski učitelj in skladatelj Hrabroslav Volarič je zapustil poleg desetih zvezkov že izdanih skladb v rokopisu še nepričakovano veliko število kompozicij, ki bodo obsegale v tisku vsaj še deset novih snopičev samospjevov, moške in mešane zbere, klavirske točke, zbere z orkestrom ter cerkvene skladbe. Slovenskemu, za glasbo se zanimajočemu občinstvu bode z izdajo teh skladb nedvomno prav posebno ustrezno, saj je bil, kakor znano, pokojni Volarič eden najnadarjenejših, a tudi najplodovitejših domačih skladateljev, odlikujočih se z izredno izvirnostjo in pristno slovenskim glasbenim značajem. Z veseljem pozdravljamo torej ukrep pokojnikove g. vdove, da založi vse Volaričeve kompozicije. Da izidejo v popolni umetniški obliki, nam je porok ime izdajatelja, g. koncertnega vodje Jos. Čerina. Kompozicije bode prodajal g. A. Gabršček; I. zvezek izide koncem mal. srpana.

„Slovenske knjižnice“ je izšel nov zvezek, ki obsega v snopičih 69—72 jako zanimive potopisne črtice po Rusiji. G. Ljudevit Stiasny, učitelj v Radovljici, je bil šel s kolesom ogledat si Rusijo, in sad njegovega potovanja bode lepa knjiga z naslovom „V Petrograd“. Drugi del te knjige bode izdal marljivi g. Gabršček dne 15. mal. travna v dvojnatem snopiču „Slov. knjižnice“. — Slovenci Ruse in Rusijo vse premalo poznamo. Vse svoje motno znanje zavzemamo večinoma iz nemških, navadno sovražnih židovskih virov, ki vedó povedati o Rusiji samo najslabejše ter lažejo in pretiravajo v svoji slavofobski zagrizenosti kolikor morejo. Ruščino zna le bore majhno število Slovencev, ki se morejo iz ruskih knjig in časnikov preveriti, kako krasen, zdrav in moder je največji in najznamenitejši narod slovanski, kolike krasote in bogastva krije v sebi rusko carstvo. Veseli nas torej prav posebno, da se je lotil g. Stiasny popisa Rusije in njenih bivaljavcev, s katerimi se je seznanil natančno na svojem potovanju. Naj bi ta knjiga budila in širila med Slovenci ponos slovanski ter ljubezen do bratov Rusov!

Novo slovenske oglednice so ravno sedaj izšle v Celovcu. Čisti dobiček je namenjen družbi sv. Cirila in Metoda. Risane in tiskane so jako lepo in predstavljajo v okusno sestavljeni skupini, katero prepleta lipovo vejje, slovensko narodno šolo v Velikovcu, vojvodski prestol na Gosposvetskem polju in spomenik celovškega zmaja s slovenskim junakom Blagočo; torej pomenljive spomenike iz raznih dob, ki kažejo na slovensko pravljico davno minulih časov, na boljšo narodno preteklost in na upopolno sedanost in bodočnost. Dopisnice nosijo tudi znana Gregorčičeva verza:

„Orodje v desni, v levi meč
Svoj dom gradimo se boreč!“

Tiskane so v peterih barvah, namreč: rdeče, modro, svetlo-zeleno, temno-zeleno in bronasto-rjavo. 1 komad stane 5 novcev. Zeleti je, da bi se te dopisnice kolikor mogoče razširile ne samo radi porabe čistega dobička, ampak naj služijo tudi kot agitacijsko sredstvo. Sličnih nemško-narodnih dopisnic kar mrgoli. — Torej, rodoljubkinje in rodoljubi, čitalnice, pevska i. dr. društva, sezite po njih! Prosimo tudi, da bi dopisnice prevzel v vsakem večjem kraju kdo v razprodajo. V ta namen naj se blagovoli pismeno obrniti na gosp. M. Županca v Celovcu, Paulitschgasse 7. Trgovci, trafikanti i. t. d. naj tudi nznanijo, koliko hočejo imeti popusta. Dopisnice se dobijo le proti predplačilu ali pa po poštnem povzetju. Tem dopisnicam se pridružijo v kratkem času še druge z drugimi predmeti.

Vestnik.

Učiteljski konvikt: Č. g. Josip Švigelj, kapelan v Poljanah nad Škofjo Loko, 3 K, katere so darovali trije turisti na Črnem Vrhu. Obenem se je obrnil č. g. kapelan na odbor s prošnjo, da se mu pošlje knj. kr. podr.